

Obligatoriske arbeidskrav – fordeler, ulemper og konsekvenser

Obligatoriske arbeidskrav finnes i svært mange emneplaner, slik det framgår av emnebeskrivelsene. Slike arbeidskrav kan være prøver, innleveringer, deltakelse i undervisning m.m. Manglende godkjenning av slike krav medfører at studenten ikke gis anledning til å avlegge eksamen i emnet. I henhold til vedlagte brev fra Kunnskapsdepartementet, er slike arbeidskrav å forstå som forprøver etter Lov om universiteter og høyskoler. Dette betyr at arbeidskrav i nesten alle henseender er å betrakte som en hvilken som helst eksamen, men det er ikke anledning til å klage på et godkjent arbeidskrav. Det er altså anledning til å klage på ikke godkjente arbeidskrav etter vanlige klageprosedyrer for eksamen. Regler for fusk gjelder også arbeidskrav, dette er også fastsatt i UiTs eksamensregelverk.

Siden det å ikke godkjenne arbeidskrav får store konsekvenser for studentene og deres studieprogresjon, er det viktig å ha klare regler for håndteringen av arbeidskrav. Hvilke arbeidskrav som gjelder skal framgå av emneplanene, men det synes å ha vært ulik praksis på fakultet når det gjelder å følge opp de kravene som er satt i emneplanene når det gjelder arbeidskrav. Det synes å ha vært praksis i noen emner at selv om arbeidskrav i «emne 1» ikke er godkjent, har likevel studentene startet på «emne 2». M.a.o. har en praktisert andre ordninger enn det som er fastsatt i studie- og emneplaner.

Det må forutsettes at det er gjort en faglig vurdering knyttet til slike arbeidskrav i forhold til læringsmålene som er satt opp. Studenter som har fravær eller på annen måte ikke har greid ett eller flere arbeidskrav, vil derfor måtte tilbys ny frist, ny undervisning eller liknende for å få den nødvendige opplæringen, dersom mulig. Alternativt, at studenten ikke gis anledning til å ta eksamen, slik det framgår av emneplanen.

I det følgende drøftes noen aktuelle forhold som gjelder arbeidskrav og programstyret inviteres til å diskutere generelle momenter knyttet til arbeidskrav, med tanke på hvordan en kan tenkes å benytte arbeidskrav i framtidige versjoner av emneplaner. Diskusjonene bør også omfatte hvordan en unngår usaklig forskjellsbehandling av studentene.

Hvorfor arbeidskrav, hva er arbeidskrav?

I viste eksempel er det fastsatt to arbeidskrav som må være godkjent før eksamen kan gjennomføres. Siden det er nødvendig å få disse arbeidskravene godkjent **før** eksamen, antas det at det er sterke faglige grunner til at det ikke er noe poeng for studenten å ta eksamen uten at studenten har lært det som arbeidskravene omfatter. I tillegg kan arbeidskrav være et hjelpemiddel for studentene slik at de må jobbe jevnt med emnets innhold. En slik tolkning av hva arbeidskravet skal bety, innebærer også en fordel for fagpersonalet, fordi studentene antas å ha en noenlunde jevn faglig framdrift i emnet. Arbeidskrav kan også være en kombinasjon av faglige krav og hjelpemiddel for faglig framdrift. Et viktig spørsmål å ta stilling til er altså, hva er egentlig et arbeidskrav, hvorfor har vi det?

Følgende arbeidskrav må være godkjent før kandidaten kan avlegge eksamen:

- Semesterprøve i musikkteori etter første semester
- Arbeidsmappe med seks til åtte oppgaver

Et sentralt prinsipp er at det finnes gode begrunnelser for at arbeidskravene må være godkjent, før eksamen. Rekkefølgen er her helt vesentlig. Dersom studenten kunne ha klart eksamen uten å få arbeidskravene godkjent, er arbeidskravene nødvendige?

I tillegg bør det vurderes om arbeidskrav kan ansees å være en måte å følge opp studentene og gi dem tilbakemelding underveis på, når det gjelder deres faglige nivå. Selv om arbeidskrav ikke sensureres, skal de likevel vurderes. I ovenstående eksempel må det vurderes om arbeidsmappen holder et tilfredsstillende faglig nivå til at studenten skal kunne få ta eksamen. Studenter som får godkjent arbeidskravet får implisitt beskjed om at de holder et akseptabelt faglig nivå. Studenter som ikke får godkjent arbeidskravet får beskjed om at de ikke holder et akseptabelt nivå, noe som kan gi grunn til f.eks. en samtale med faglærer eller annen oppfølging.

Arbeidskrav er i mange tilfeller en måte en prøving av studentenes kunnskap, med mindre kravet gjelder å være tilstede. Disse «prøvingene» kommer altså i tillegg til eksamen. Dersom et studieprogram har 20 emner og hvert emne har to arbeidskrav og en eksamen, vil studentene i løpet av sitt studium bli prøvet 60 ganger. Dersom dette tenkte studiet er 4-årig fagstudium i musikkutøving, blir det i gjennomsnitt 7,5 prøvinger pr. semester. Det kan også være grunn til å drøfte hvor mange ganger studentene skal prøves faglig i løpet av studiet, men en må likevel ta hensyn til at arbeidskravene kan benyttes ikke bare som ren prøving, men også som en del av den faglige oppfølgingen av studentene.

Konsekvenser av ikke godkjente arbeidskrav

Fra tid til annen skjer det at studenter ikke får alle sine arbeidskrav godkjent. De skal da ikke ha anledning til å ta eksamen, det framgår av studie/emneplanen. Etter eksamensreglementet på UiT, er det i slike tilfeller ikke anledning for studenten til å ta kontinuasjonseksamen. Studenten må vente til neste gang det er eksamen i emnet. M.a.o., ett eller flere ikke-godkjente arbeidskrav medfører at studenten må vente til neste gang det er mulig å ta eksamen, ofte ett år.

I flere tilfeller er det i tillegg såkalte progresjonsregler (se egen sak om dette) som sier at dersom studenten ikke har bestått «emne 1» kan studenten ikke starte på «emne 2». Dette gjelder f.eks. Komponering og arrangering 1 og 2, hvor emnes faglige innhold bygger på hverandre og det forutsettes at studenten har noen grunnleggende kunnskaper før neste emne påbegynnes. Her må en selvsagt forutsette at det er gjort gode faglige vurderinger når det gjelder å fastsette slike regler. Sett i sammenheng med ikke-godkjente arbeidskrav, betyr det at studenten får et betydelig etterslep, i verste fall på grunn av ett ikke-godkjent arbeidskrav i «emne 1».

En kan si at gode faglige intensjoner om jevn arbeidsinnsats og faglig progresjon i studentgruppen, formulert som arbeidskrav, for enkelte studenter medfører at de får problemer med studieprogresjonen. Dette gir utfordringer med gjennomstrømming, i tillegg til faglig og administrativt ekstraarbeid. Det aller viktigste er imidlertid at arbeidskrav tolket som en hjelp for studenten, i noen tilfeller utgjør hindre for studieprogresjonen.

For å sikre gjennomstrømming og at så mange studenter som mulig får ta eksamen, er det viktig å ta stilling til og vurdere noen typiske problemstillinger som oppstår. Dette gjelder for eksempel studenter som er syke og kan dokumentere dette, studenter som misforstår innleveringsfrist, glemmer å møte opp osv. Hvis vi følger resonnementet fra ovenstående, at arbeidskravene er så viktige å få med seg for læringsutbyttet, at uten arbeidskravene er det ikke noe poeng i å ta eksamen, betyr dette at alt fravær, uansett grunn, må kompenseres for. En slik kompensasjon forutsetter at det er mulig og fornuftig faglig sett og at det er tid nok, f.eks. før eksamenstidspunktet. Dette betyr i praksis at det er ønskelig at det vurderes å gi utsatt frist eller et alternativt arbeidskrav som dekker det tenkte læringsutbyttet. Alternativt

arbeidskrav må være omtrent like omfattende som det ordinære, slik at ikke alternativt arbeidskrav blir en «lur» måte å omgå frister på. Hele poenget med utsatt frist eller alternativt arbeidskrav er å bidra til at så mange studenter som mulig får anledning til å prøve seg på eksamen. I tillegg gjelder at stryk på eksamen gir adgang til kontinuasjonseksamen, men et ikke-godkjent arbeidskrav vil ikke gi en slik adgang etter gjeldende eksamensforskrift ved UiT.

Konsekvenser av å ikke godkjenne arbeidskrav, kan være at læringsmiljøet i «emne 2» blir dårligere enn ønskelig, f.eks. at det blir altfor få studenter eller feil sammensetning av studentgruppen. Det er vårt ansvar etter lov og forskrift å sørge for et godt læringsmiljø for studentene. Dette kan tenkes å gjøre det vanskelig å være streng når det gjelder arbeidskrav, siden strengt og konsekvent behandling i noen tilfeller kan få uheldige konsekvenser for sammensetningen av studentgrupper. Samtidig uthuler vi våre egne faglige intensjoner ved å la være å følge våre egne regler. Disse betraktningene illustrerer at noen problematiske momenter knyttet til det å benytte arbeidskrav.

Muligheter

En radikal og neppe realistisk mulighet, er å fjerne arbeidskravene helt, slik at de som ønsker å prøve seg på eksamen, får anledning til det. Hvilke konsekvenser får dette? En åpenbart positiv konsekvens er at studenter som stryker, får anledning til å ta kontinuasjonseksamen, slik dagens eksamensforskrift er utformet. En åpenbart negativ konsekvens er at vi får mindre «faglig trykk» på studentene og mister et verktøy for faglig oppfølging. Den faglige oppfølgingen kan muligens tenkes gjennomført på andre måter enn ved bruk av arbeidskrav.

En mindre radikal mulighet er å gå kritisk gjennom arbeidskravene og nøye vurdere om en kan fjerne noen av dem, slik at det blir færre «nåløyer». En åpenbar ulempe med dette, er at det vil kunne gi faglig svakere oppfølging av studentene underveis i emnet og svakere sikring av faglig nivå.

Ytterligere en mulighet kan være at en i stedet for en ordinær eksamen, arrangerer to (eller flere) ordinære eksamener hvert år, evt. at eksamen arrangeres etter behov. I praksis betyr dette at studentene gis flere muligheter til å oppfylle arbeidskravene og dermed flere muligheter for å kunne ta eksamen. Dermed blir det antakelig mindre omfang av «hengefag» og de vil «henge» kortere tid. Dette gir nok mer arbeid for administrasjon, flere sensurer og antakelig mer arbeid for de som er faglig ansvarlig for emnet.

En mulighet av mer formell karakter, er å gjøre om alle eller noen av arbeidskravene til deksamener, som vist til høyre. I dette emnet er det ingen arbeidskrav, men 4 deksamener. Alle 4 deler må bestås før studenten blir godskrevet studiepoeng. Stryk i en eller flere deler, gir totalt resultat stryk i emnet. Studenten gis adgang til kontinuasjonseksamen etter dagens eksamensforskrift ved UiT. Arbeidskrav bedømmes med godkjent/ikke godkjent, men ved bruk av deksamener vil det være besått/ikke bestått, som likner mest på arbeidskrav.

Eksamen består av fire deler:

- skriftlig rytmediktat
- skriftlig melodidiktat
- muntlig rytmelesing
- muntlig melodilesing

Avdeling for Utdanning (UTA) har invitert enhetene til å gi innspill til arbeidet med å revidere eksamensforskriften (se egen sak om dette). Dersom en tenker seg at endret eksamensforskrift vil gi andre muligheter enn i dag, kan også dette være med på å gjøre håndteringen av arbeidskrav enklere i framtiden.

Oppsummering

Som det framgår av ovenstående, er det mange formelle og praktiske aspekter knyttet til håndteringen av arbeidskrav, f.eks. hva er intensjonen med arbeidskrav, hvordan håndterer vi studenter som ikke greier arbeidskrav, hvordan håndterer vi studenter som har fravær av ulik art knyttet til arbeidskrav, hvilke bieffekter ser en av arbeidskravene når det gjelder studieprogresjon.

Programstyret oppfordres til å drøfte disse utfordringene og gjennom drøftingene gi innspill til best mulig avveining av de momenter som gjelder arbeidskrav.

Det legges opp til at tilsvarende drøftinger gjøres i andre fora ved fakultetet, evt. med sikte på at Fakultetsstyret senere kan drøfte og behandle noen prinsipielle sider knyttet til arbeidskrav.